

פירוש פקודי (1)

2/07

ענין (1)
דבר

לפי, ז אבני זכרון לבני ישראל.
שיזכרו בני ישראל ששמותם חקוקים באפוד
לפני ה', ויתביישו לעשות עבירה. וכמו
שאמרו גבי יוסף ("ותתפשטהו בבגדו לאמור
וגו'") — באותה שעה באתה דיוקנו של אביו
ונראתה לו בחלון, אמר לו יוסף!) עתידין
בניך שיכתבו על אבני אפד (ואתה ביניהם,
רצונך שימחה שמך מביניהם ותיקרא רועה
וזנות)?! סוטה לו, ב, והיה לבכם דבוק
לה' שיזכרו מעלתם שהם נושאים את הכבוד.

מסורה (2)
הר

וַיַּעַשׂ אֶת־הַאֶפֶד - And he made the ephod. The main theme of Parashas Pekudei is the creation of the *bigdei kehunah*, the special priestly garments. Of course this catalogue is a companion to Parashas Tetzaveh, where the instructions for these vestments were first delineated to Moses and then to the artisans. In sum, combining the two accounts, the Torah uses over eighty *pesukim* to describe the *bigdei kehunah*. The sheer volume of information clearly indicates an important message embodied by the garments—but what is that message?

b

This significance is further dramatized by the Talmudic principle (*Zevachim* 17b) that the *kohanim* only attain their full sanctity *bigman shebigdeihem aleihem*, when they are wearing their special garments. Why are these garments so critical to the status of the *kohanim*? After all, don't we typically downplay external expressions of piety, stressing that what is on the inside is what counts?

11

Why does the Torah lend such significance to the *bigdei kehunah*?

The role of the priestly garments can be properly appreciated if contrasted with laws governing the *navi*, the prophet. Unlike the *kohen*, the *navi* has no defined dress code and there is no connection between the prophet's status and whether or not he or she is wearing any particular clothes.

16

Why the dramatic difference between the *kohen* and the *navi*? The garments reflect the differing leadership roles, respectively, of the priest and prophet.

Kohanim are primarily focused on the ritual service in the Mishkan or *Beis Hamikdash*. They are guided by strictly legislated do's and don'ts. Furthermore, a certain consistency and formality characterizes their work; *kohanim* of one generation prepare a *korban* just as their fathers and grandfathers had done before them.

21

In a larger sense, the main task of the *kohen* is to provide the people with a model of continuity of practice and worship. The priest's service exemplifies the critical point that in Judaism there are eternal truths and rules that guide our lives and are passed from generation to generation. Consistency and discipline, epitomized by the *kohen*, are the hallmarks of our hallowed *mesorah*.

22

This is to be contrasted with the prophets, who arose in each generation with a new and timely message for that particular time. The essence of the *navi* is the flexibility and relevance of his or her message. The various prophets gave very different rebukes and taught varied lessons from one another, each preaching to the needs of the time. Rather than discipline and formality, passion and relevance are the trademarks of the *navi*.

31

It is this larger distinction of roles which underlies the specific difference regarding clothing. There is a unique focus on the clothing of the *kohanim* because the beautiful and ornate priestly garments represent the formality and consistency of their work. There was never a time when a priest performed the service dressed differently from the other priests who had previously filled that role. The *kohanim* always dressed formally and always dressed the same because the consistency of tradition was the essence of their message to the Jewish people.

36

The *navi*, on the other hand, had no uniform because his message was anything but uniform; just as the prophet's message was to be timely, the clothing he wore presumably reflected the norm of the times. (*Rabbi David Gottlieb, YU Torah Online*)

1313 (3)
117

וַיִּרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן מִטְּבַעְתָּיו אֶל־טְבַעַת הָאֶפֶד
וַיִּתְּיֵן עָלֶיהָ אֶת־הַחֹשֶׁן וְלֹא־יִזַּח הַחֹשֶׁן
— And they attached the Choshen by its rings to the rings of the Ephod with a thread of techeiles to be on the cheishev of the Ephod; the Choshen shall not budge from the Ephod, as HASHEM commanded Moshe (39:21).

(1)

פ (4)

5700

This verse seems to imply that once the *Choshen* and the *Ephod* were connected to each other, they were never allowed to be separated. Therefore, each time Aaron put them on, it was as a single, connected garment which had to be slipped over his head. In *Parashas Tzav*, however, it appears that Aaron donned the two garments separately (see *Vayikra* 8:7-8). It may be, though, that in *Parashas Tzav*, the Torah meant that the threads which connected the two garments were tightened or loosened to fit the *Kohen Gadol* properly.

In any case, there is an interesting symbolism in this commandment not to separate the *Choshen* from the *Ephod* once they were first connected. The Sages (*Arachin* 16a) teach that the *Ephod* represented מצוות בין אדם למקום, *mitzvos between man and Hashem*, and specifically atoned for the sin of idolatry. The *Choshen*, on the other hand, represented מצוות בין אדם להברו, *mitzvos which govern relations among men*. Specifically, the *Choshen* atoned for perversion of justice.

Generally, we say that these two categories of *mitzvos* are of equal importance and that it is impossible to separate them. Thus,

fellows are in order, and, conversely, the only basis of proper human relations is the fear of Hashem. The fact that the *Kohen Gadol* never donned the *Choshen* without the *Ephod* symbolizes this inextricable connection between these two types of *mitzvos*.

Nevertheless, the connection between them had to be evaluated and adjusted regularly, just as the relative weight given to human relations as compared to the service of Hashem is a continually shifting equilibrium requiring constant re-evaluation. This, then, is the meaning of the seeming conflict between our verse and the procedure described in *Parashas Tzav*: The Torah is a living organism in the hands of the *Kohen Gadol*, which at varying times may demand an entirely different response to what seems to be the same set of circumstances. In certain situations, it is necessary to place greater weight upon service of Hashem, while other times we must stress relations with our fellows.

ג) ותכל כל עבודת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו. ונראה בביאור הפסוק, דהנה אנן קיי"ל (סוכה כ"ה) דהעוסק במצוה פטור מן המצוה, וא"כ כיון דעסקו במלאכת המשכן היו פטורים ממצות אחרות, ותדע לך שהרי לולי דגלי קרא בפ' ויקהל הוי ס"ד אמינא דגם מצות שבת החמורה תדחה מפני מלאכת המשכן רק דגלי קרא דלא דחי, א"כ תינח שבת אבל משאר מצות דליכא קרא פטורין, אבל אח"כ כשכלתה מלאכת המשכן אז שוב חזרו להתחייב בכל המצות. וזה שאמר הכ' ותכל עבודת משכן אהל מועד ר"ל שכבר כלה מלאכת המשכן אז ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה ר"ל חזרו והתחילו לקיים כל המצות כדבעי וא"ש ונכון:

ד) או יאמר בביאור הכתוב הנ"ל דהכתוב בא להודיע מעלת ישראל שלא סמכו כיון שנבנה המשכן ונעשה להם מקום לכפר על עונותם, וכמ"ש המגיד ובנה לנו בית הבחירה לכפר על כל עונותינו, אולי היו סוברים שמעתה אין צורך עוד לדקדק במעשה המצות כ"כ דאם יהיו חוטאים יכפר עליהם המשכן, ובא הכתוב לספר לנו מעלות ישראל דאדרבא אחרי הקמת המשכן נזהרו יותר בקיום התורה. וזה שאמר הכ' אע"פ ותכל עבודת משכן אהל מועד אעפ"כ ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה, לא החסירו דבר וקיימו כל התורה כדבעי יותר מקודם ודו"ק:

ה) או יאמר הכוונה דעד שלא נגמר המשכן היה בידם חטא העגל ולא נחשב להם כקיימו כל התורה כיון שהיה בידם חטא העגל, אבל כיון שנגמר המשכן ותכל כל עבודת משכן אהל מועד וא"כ תו כבר נמחל להם חטא העגל א"כ נחשבו כצדיקים גמורים ואז מעלה עליהם הכתוב כאלו קיימו כל התורה. וז"ש ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה:

ויביאו את המשכן אל משה לט, לג

מלך גדול עמד לבקר בעיר קטנה שהיו אנשיה עניים ואביונים. טכסו בני העיר ביניהם עצה איזו מתנה יגישו למלך בבואו אל עירם, שהרי אין בידם מאומה הראוי אל המלך.

היה שם חכם אחד ששמע את הדברים ואמר: יש לי עצה! הרי כולנו בעלי מלאכה, האחד נגר, השני צורף, השלישי פחח וכן הלאה, אם כן נבנה כולנו יחד כלי מורכב כאשר כל אחד יבנה חלק על פי אומנותו.

עמדו ויצרו כלי נאה שהיה מורכב ממעט כסף ומעט זהב, ברזל ועץ, ואף ניתן היה לפרק ולהרכיב את חלקיו. מעשה ידיהם של כל בני המלאכה שבעיר.

כאשר הגיע המלך, בא לפניו אותו חכם כשבידו הכלי והגישו אל המלך. אחריו באו ועמדו כל בני העיר, יוצרי הכלי. נהנה המלך מאד מהמתנה היפה, פרק והרכיב את החלקים השונים.

2)

מי עשה את החלק הזה? שאל המלך בהראותו חתיכת עץ מגולפת.
 חלק זה עשה איש טוב זה שהוא חרט אומן. אמר החכם בהצביעו
 אל אחד מאנשי העיר.

וחלק זה? הוסיף ושאל המלך בהראותו ברזל מחוטב ומעוצב.
 את זה יצר חרש הברזל של עירנו - השיב החכם והצביע על
 האיש.

כך שאל המלך על כל חלק וחלק, והחכם הציג בפניו את כל בני
 העיר.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - כדי שימצאו בני
 ישראל חן בעיני הקדוש ברוך הוא הביא כל אחד ואחד את חלקו
 במשכן אשר עסק בהרכבתו, ולא די היה בכך שיבחרו להם את
 בצלאל שיראה את הכל.

משום כך נאמר בפסוק: "ויביאו את המשכן אל משה", והכתוב
 הולך ומונה את כל אשר הביאו איש איש ומעשי ידיו.

"ויביאו את המשכן אל משה" (למ: לג) - במדרש (ש"ר פנ"ב: ג')
 איתא: "עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" (משלי לא) מהו ליום אחרון?
 שכל מתן שכרו של צדיקים מתוקן להם לעולם הבא. מעשה בר' אבהו
 שהי' מסתלק מן העולם וראה כל הטוב שמתוקן לו לעוה"ב, שמח ואמר כל
 אלין דאבהו "ואני אמרתי לריק יגעתי, אכן משפטי את ה' ופעולתי את
 אלקי" (ישעי' מט) הוי "ותשחק ליום אחרון", עכ"ל. והקשו המפרשים, איך
 ילכין שר"א יחשוב על התורה והמצוות שלו שלריק יגע בהן? ופי' בעל
 פנינים "קרי" דמבואר באו"ח סי' רל"א שכל משא ומתן ועסקיו של אדם
 צריכים להיות לשם שמים, ואיתא בספרים שאם עושה אותם לתכלית של
 קיום התורה, גם הם יחשבו לתורה, וכמו שהתורה הולכת עמו לעוה"ב,
 כן הולכים עמו גם כספו וזהבו, וזו כוונת המדרש כאן, זידוע דר' אבהו
 הי' עשיר גדול וקרוב למלכות, וחשב הוא שיקבל שכר בעוה"ב רק על התורה
 ומצוות שלו, אבל לא עלתה על דעתו שגם על המשא ומתן ועל הכסף וזהב
 שהכין בעוה"ז יקבל שכר בעוה"ב. אבל במותו, בראותו כל הטוב המתוקן
 בעדו גם בשביל שאר עסקיו התפלא ואמר שהוא חשב שהעמל לטובת
 העוה"ז שעמל הי' לריק, ולכן שמח ואמר שכעת שמקבל שכר גם על
 הדברים האלה, מבין הוא שהטעם הוא, כי משפטי את ה', כלומר, יען בכל
 פעולה שעשת, גם בענייני עוה"ז היתה מחשבתו רק לעבוד את ה', ופעולותיו
 היו רק "את אלקי" בעבור שמו ית', ועי"כ הכל לקח עמו, וזהו "ותשחק
 ליום אחרון".

If leaders are to bring out the best in those they lead, they must
 give them the chance to show they are capable of great things, and then
 they must celebrate their achievements. That is what happens at a key
 moment towards the end of Parashat Pekudei, one that brings the book
 of Exodus to a sublime conclusion after all the strife that has gone before.
 The Israelites have finally completed the work of building the
 Tabernacle. We then read:

So all the work on the Tabernacle, the Tent of Meeting was
 completed. The Israelites did everything just as the Lord com-
 manded Moses.... Moses inspected the work and saw that they
 had done it just as the Lord had commanded. So Moses blessed
 them. (Ex. 39:32, 43)

The passage sounds simple enough, but to the practised ear it
 recalls another biblical text from the end of the creation narrative in
 Genesis:

7

8

9

Essays
 on
 Ethics

3

The heavens and the earth were *completed* in all their vast array. On the seventh day God finished the *work* He had been doing; so on the seventh day He rested from all His *work*. Then God *blessed* the seventh day and made it holy, because on it He rested from all the *work* of creating that He had done. (Gen. 2:1-3)

Three keywords appear in both passages: "work," "completed," and "blessed." These verbal echoes are not accidental. They are how the Torah signals intertextuality, hinting that one law or story is to be read in the context of another. In this case the Torah is emphasising that Exodus ends as Genesis began, with a work of creation. Note the difference as well as the similarity. Genesis began with an act of *divine* creation. Exodus ends with an act of *human* creation.

The closer we examine the two texts, the more we see how intricately the parallel has been constructed. The creation account in Genesis is tightly organised around a series of sevens. There are seven days of creation. The word "good" appears seven times, the word "God" thirty-five times, and the word "earth" twenty-one times. The opening verse of the Genesis passage contains seven words, the second contains fourteen, and the three concluding verses contain thirty-five words. The complete text is 469 (7 x 67) words.

The account of the construction of the Tabernacle in *parashot Vayak'hel* and *Pekudei* is similarly built around the number seven. The word "heart" appears seven times in Exodus 35:5-29, as Moses specifies the materials to be used in the construction, and seven times again in 35:34-36:8, the description of how the craftsmen Betzalel and Oholiab were to carry out the work. The word *teruma*, "contribution," appears seven times in this section. In chapter 39, which describes the making of the priestly vestments, the phrase "as God commanded Moses" occurs seven times. It occurs again seven times in chapter 40.

A remarkable parallel is being drawn between God's creation of the universe and the Israelites' creation of the Sanctuary. We now understand what the Sanctuary represented. It was a micro-cosmos, a universe in miniature, constructed with the same precision and wisdom as the universe itself, a place of order against the formlessness of the wilderness and the ever-threatening chaos of the human heart. The Sanctuary was

a visible reminder of God's presence within the camp, itself a metaphor for God's presence within the universe as a whole.

A large and fateful idea is taking shape. The Israelites – who have been portrayed throughout much of Exodus as ungrateful and half-hearted – have now been given the opportunity, after the sin of the Golden Calf, to show that they are not irredeemable. They are capable of great things. They have shown they can be creative. They have used their generosity and skill to build a mini-universe. By this symbolic act they have shown they are capable of becoming, in the potent rabbinic phrase, "God's partners in the work of creation."

This was fundamental to their re-moralisation and to their self-image as the people of God's covenant. Judaism does not take a low view of human possibility. We do not believe we are tainted by original sin. We are not incapable of moral grandeur. To the contrary, the very fact that we are in the image of the Creator means that we – uniquely among life forms – have the ability to be creative. As Israel's first creative achievement reached its culmination, Moses blessed the Israelites, saying, according to the sages, "May it be God's will that His presence rests in the work of your hands."¹ Our potential greatness is that we can create structures, relationships, and lives that become homes for the Divine Presence.

Blessing them and celebrating their achievement, Moses showed them what they could be. That is potentially a life-changing experience. Here is a contemporary example: In 2001, shortly after 9/11, I received a letter from a woman in London whose name I did not immediately recognise. The morning of the attack on the World Trade Centre, I had been giving a lecture on ways to raise the status of the teaching profession, and she had seen a report about it in the press. This prompted her to write and remind me of a meeting we had had eight years earlier.

She was then, in 1993, head teacher of a school that was flourishing. She had heard some of my broadcasts, felt a kinship with what I had to say, and thought that I might have the answer to her problem. I invited her, together with two of her deputies, to our house. The story she told me was this: morale within the school, among teachers, pupils,

1. *Sifrei*, Numbers, *Pinchas*, 143.

and parents alike, was at an all-time low. Parents had been withdrawing their children. The student roll had fallen from one thousand children to five hundred. Examination results were bad: only 8 per cent of students achieved high grades. It was clear that unless something changed dramatically, the school would have to close.

We talked for an hour or so on general themes: the school as a community, how to create an ethos, and so on. Suddenly, I realised that we were thinking along the wrong lines. The problem she faced was practical, not philosophical. I said: "I want you to live one word – *celebrate*." She turned to me with a sigh: "You don't understand – we have *nothing* to celebrate. Everything in the school is going wrong." "In that case," I replied, "*find* something to celebrate. If a single student has done better this week than last week, celebrate. If someone has a birthday, celebrate. If it's Tuesday, celebrate." She seemed unconvinced, but promised to give the idea a try.

Now, eight years later, she was writing to tell me what had happened since then. Examination results at high grades had risen from 8 to 65 per cent. The roll of pupils had risen from five hundred to one thousand. Saving the best news to last, she added that she had just been made a Dame of the British Empire – one of the highest honours the Queen can bestow – for her contribution to education. She ended by saying that she just wanted me to know how one word had changed the school and her life.

She was a wonderful teacher, and certainly did not need my advice. She would have discovered the answer on her own anyway. But I was never in any doubt that the strategy would succeed. We grow to fill other people's expectations of us. If they are low, we remain small. If they are high, we walk tall.

The idea that each of us has a fixed quantum of intelligence, virtue, academic ability, motivation, and drive is absurd. Not all of us can paint like Monet or compose like Mozart. But we each have gifts, capacities that can lie dormant throughout life until someone awakens them. We can achieve heights of which we never thought ourselves capable. All it takes is for us to *meet someone who believes in us, challenges us, and then, when we have responded to the challenge, blesses and celebrates our achievements*. That is what Moses did for the Israelites after the sin of the Golden Calf. First he got them to create, and then he blessed them and their creation with one of the simplest and most moving of all blessings, that the *Shekhina* should dwell in the work of their hands.

Celebration is an essential part of motivating. It turned a school around. In an earlier age and in a more sacred context it turned the Israelites around. When we celebrate the achievements of others, we change lives.

(11)
נע

21

28

31

36

41

(12)

השם
והבאת את הברכה
/11811

(5)

[שכב] וישם את הברכה על הארץ וגו'. הברכה היא לשאת בהם את הארון, וכמאמר הכתוב בפרשת תרומה: והבאת את הברכה כטבעת על צלעות הארון לשאת את הארון בהם. ועיין סוטה ל"ה ע"ב, שנס נעשה בארון שה' נושא את נושאיו, וכן הוא ג"כ בשמות רבה

13

פרשה ל"ו: הארון סובל את סובליו, ולא הכהנים סבלוהו, אלא הוא סבלן.
 זנראה שבנס הנפלא הוה שנעשה בארון, נתבלט ג"כ אחד מעיקרי העיקרים,
 אשר עלינו לשום בכל עת נגד עינינו, בנוגע לקיום התורה ושמירת מצותיה,
 והוא שזאת התורה, אשר שם משה על פי ה' לפני בני ישראל, היא
 נצחית, ותמיד תעמוד בצביונה, לא תשתנה לעולמי עד ולנצח נצחים.
 הן כל חכמה ומדע, כל חוק ומשפט, אשר ימציאו בני האדם, נתונים המה
 תחת שבת הזמן, תחת מקריו ומוצאיו, סגפיו וקורותיו, ובמדה אשר תשונה
 רוח הזמן, כן גם תשונה רוח האנשים, ודעותיהם והשקפותיהם גם הנה
 מושטות צורה ולובשות צורה אשר לא שערו אותה בראשונה; אבל לא כן
 תורתנו הקדושה, היא תעמוד לעולמים כמו שהיתה, לא תחליף דתה ולא
 תמיר אותה. כי התורה היא מתת ה' כתובה באצבע אלהים, ולכן כאשר
 השיי נתן התורה הוא חי וקים לעולמי עד, לא יסבול שום שינוי ושום
 תמורה, כן גם דברו נצב לעולם. ולפי מתכונת התורה הוא שלא תרכין
 ראשה תחת ממשלת האנשים ודעותיהם, רק תדרוש ממעריצי שהמה ירכיבו
 ראשם תחת ממשלתה, ובכל הימים ובכל הזמנים יקבלו עליהם עול מלכותה.
 וזה שרמו לנו הנס הנפלא שהי' בנשיאת הארון: לא הנושאים נשאו את
 הארון, כלומר לא כיתר הדתות והחכמות היא גם תורתנו הקדושה, אשר
 נושאים הן, כלומר מציאיהן, נושאים אותן, ויטו אותן לכל
 אשר יחפצו, להתאימן לדעותיהם והשקפותיהם, רק הארון הי' נושא את
 נושאים, כלומר התורה תשא את נושאים, ותדרוש מהם
 להתאים דעותיהם והשקפותיהם אל דעתה ורוחה, כי כימי השמים על הארץ,
 כן תעמוד גם היא בלי שינוי, בלי חילוף ותמורה, להאיר לנו הדרך בה נלך
 והמעשה אשר נעשה, ועיין למעלה בפרשת בראשית מאמר א' ובפרשת נח
 מאמר ל"ד שכתבנו דברים נמרצים בפרט זה, אשר יתאימו גם כן לעניננו.

6